

BELGIJA OČIMA JUGOSLAVENSKOG UMJETNIKA

MARIJAN KOLESAR — ČETVRTA SAMOSTALNA LIKOVNA IZLOŽBA — SLIKA U ULJU
MUZEJ GRADA ZAGREBA, 19-26. LIPNJA 1973. ZAGREB, OPATIČKA 20, OD 10-13 I 16-19 SATI

MARIJAN KOLESAR, dipl. ing. arhitekt — slikar.

Rođen je u Zagrebu 1936.

Slikarstvom se bavi od gimnazijskih, križevačkih dana, intenzivnije tokom studija, pa sve do danas.

Svoja platna izlaže u inozemstvu i Jugoslaviji. Pored izložbi u Križevcima, Antwerpen-u i Bruxelles-u, Zagreb mu je četvrta samostalna izložba.

Višegodišnje predstavljanje zagrebačkog proizvođača "Industromontaža" u Belgiji, omogućuje mu dobro upoznavanje bogate kulturne baštine i visoke tehničke kulture ove zemlje, koja ga je inspirirala za ovaj ciklus.

Godine rada dovode njegova estetska razmatranja do sadašnjeg likovnog izraza, za koji je karakterističan

**SMIONI TRETMAN ORGANIZIRANOG NESKLADA PLASTIČNE STIHIJE ULJENE BOJE,
SA AKCENTOM NA AROMU, ATMOSFERU I ILUMINISCENCIJU AMBIJENTA,
UZ STALNU PRISUTNOST CJELOVITE KOMPOZICIJE,
POLAZEĆI UVJEK OD STVARNE ANATOMIJE MOTIVA.**

Zagreb, svibnja 1973.

Neobične su umjetničke sinteze nastajale uvijek, kad su se prožimala podneblja, različite slikarske tradicije i senzibiliteti. Ovog puta bio je to mediteransko-kontinentalni senzibilitet kao značajka našeg umjetničkog podneblja, pa onaj, raskošni, puni-flandrijski, ili pak fluidni, pastelni flamanski prostor.

U takvim susretima nastaju s obje strane iznenađenja, ali i obostrana obogaćenja.

Tako i ovu izložbu u našem gradu — mladog zagrebačkog arhitekta Marijana Kolesara (koji već 7 godina živi, radi i slika u Belgiji) možemo shvatiti ne samo kao vrijedan prilog prijateljstva i kulturne suradnje između Belgije i Jugoslavije, već i kao nezamjenjivi primjer jednog stvaralačkog iskustva — koje je stvoreno upravo u tom prijateljskom zagrljaju dvaju različitih kulturnih ambijenata.

Pod zajedničkim naslovom "Belgija očima jugoslavenskog umjetnika" — Marijan Kolesar predstavio nam je dvadesetak svojih likovnih vizija urbanog krajolika.

Veliki trg, Bruxelles / 100 x 70

Gradski pejzaž posebna je preokupacija mladog autora — on u njemu izaziva interes arhitekta, doživljaj slikara i znatiželju putnika.

Analiziramo li, zatim, likovna iskustva s ovih platna — naći ćemo sve one elemente koje bismo mogli označiti nekom vrstom vizuelne sinteze kao što smo rekli, dva različita kulturna ambijenta. Kolesar, naime, na većem dijelu svojih pejzaža pokazuje zanimanje za specifično flamanski problem raspršivanja svjetla, ali će ga rješavati drugačije od Flamanaca, obogatit će ga svojom sklonošću za čvrste impastne mrlje boje i dinamičnom pokretljivošću crtežaa, te gotovo mediteranskom dramatikom gibanja formi na površini slike. (" Na autoputu za Hasselt ".)

Iznad svega, pak, dominira graditelj sa svojim čvrstim doživljajem, urbanih oblika i arhitektonikom kompozicije. (" Bruxelles, Veliki trg ".)

Kolesarova Belgija nije stilski jednolična : slikarski rukopis uvjetuje impresija teme, a to zatim otkriva jedan više emotivan no cerebralan odnos prema gradskom ambijentu — motivu njegovog slikarstva.

Na trenutak bit će to gotovo post-impresionistička vizija grada (" Antwerpen, trg sa Brabom "). Svjeto će nad trgom lebdjeti kao mnoštvo pastelnih mrlja boje nizanih poentilističkim načinom slikanja poput impastnih udara špahtlom,

Svjetla večeri
60 x 40

ali će iznad svega toga postojati i crtež grada, a linija će biti bijela, razgibana i uočljiva. Zatim će slijediti drugačiji likovni doživljaj — na primjer : njegove luke. Osjećaj za formu, za oblik i arhitektoniku broda biti će stilski presudan i prevladat će problem raspršivanja svjetla.

Ali, Marijan Kolesar, otkrit će nam i treću vrstu svog doživljaja grada — slikajući večernje ugođaje, gotovo monohromne slike s jasno uočljivom grafičkom vedutom kao na krokiju i otsjajem reklamnog neona — jedinim tonskim elementom takvih kompozicija. U tom stilu slikanja nastat će njegova najbolja platna kao " Patetični bulevar " ili " Neonska kiša ".

Susret sa slikarstvom Marijana Kolesara (umjetnika, koji se formirao i afirmirao izvan zemlje) postaje nam tako dvostruko zanimljiv : on nam otkriva Belgiju okom našeg umjetnika, ali nam u likovnom smislu otkriva i novu dimenziju u slikanju suvremenog grada, njegovih ambijenata — vlastitu i autentičnu.

ZRNKA NOVAK

H. Kolesar

Antwerpen, svibnja 1973.

Član Biroa AICA (Association Internationale des Critiques d'Art) međunarodnog udruženja umjetničkih kritičara :

Doktor **MARCEL VAN JOLE** Belgijanac, profesor estetike na Državnom univerzitetu u New York-u.

Marijan Kolesar — vjera je, u umjetnost, u čovjeka i život. On shvaća umjetnost nepatvorenom manifestacijom vremena i duha. Vjeruje da umjetnik uvijek ima poruku za nas, ključ za obogaćenje života, čak i u stoljeću tehnike. On ostaje logičan u jednom kompliciranom svijetu, u kojem je vrlo često naglasak stavljen isključivo na korupciju, progres, produktivnost i budućnost. Trudi se da u sadašnjem vremenu ujedini kulturu i povijest.

On proživljava poeziju Velikog trga u Bruxelles-u i potresen je od uzbuđenja pred gotskim verti-

kalizmom što ga Katedrala u Antwerpen-u razvija u seriji čipki. Romantizam Brabo-a ispred Vijećnice renesansnog stila, koju okružuju kuće baroknih gildi, gdje još i danas izbijaju sjećanja na flamansku gotsku umjetnost, miluju njegovo oko i njegovu senzibilnost. Zajedno sa svojim prizivanjima Tournai-a i Gent-a, on će ih staviti u oprečnost sa univerzalnim predočenjima autoputeva, i to najradije noću ili kad kiši. Također će ih usporediti sa monotonijom centralnih ulica periferijskih četvrti prenačlog razvoja, sa novim manhattanima ili lučkom vrevom, gdje visoko razvijena tehnika ide na ruku jednoličnosti.

U Marijanu Kolesaru otkrivamo slikara koji je po prirodi umjetnik ; osjetljiv na prošlost, a otvoren prema sutra.

Teži za svim što je otvoreno, za dijalogom, za zbližavanjem. Magloviti obrisi, pročišćena svjetlost ovih sjevernih krajolika, po svom porijeklu latinska, mnogo ga privlače i zanimaju. On zna da se stvaralački rad mora staviti u službu ne samo jednoj kasti, nego naprotiv čitavoj zajednici.

On se također trudi da stvori jedno djelo koje bi učinilo čovječanstvo bogatijim i koje ga uzdiže, nadajući se da će tako premostiti jaz koji postoji između umjetnika i publike.

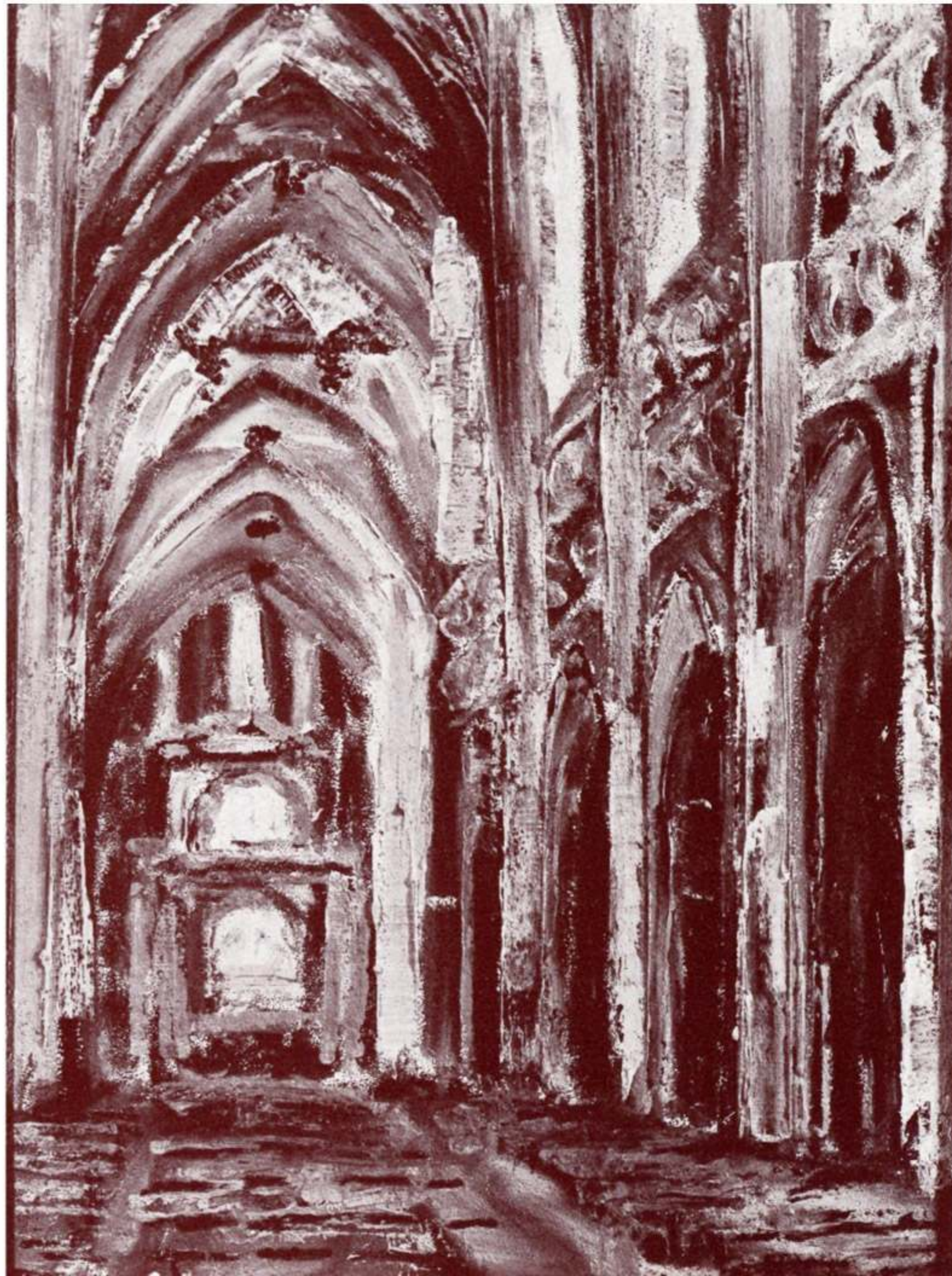
Kao arhitekt, hvatajući se u koštac sa problemima estetske sinteze i realističke urbanizacije, on upozorava na viđenja grada pokraj kojih umorni danomice brodimo, a čija nam se ljepota ne ukazuje.

Na njegovim platnima se osjeća lirika " uličnog vrapca " kao što se običavalo reći za pjesmu Edith Piaf. Zahvaljujući svom pjesničkom temperamentu, Kolesar nastoji da uzbudljivo i vjerno iskaže ono što vidi. Opijen je raznolikošću predgrađa i grada. Prožet nutarnjim uvjerenjem i duboko koncentriran, on sve to predočava obojenim dodirima koje nanosi špahtlom.

Zapravo, srž svega poprima formu kojoj on dodaje samo djelovanje svjetlosti i, osobito, utjecaj okoline.

Njegovo se djelo svrstava u jedan vid neo-impressionizma i prožeto je nostalgijom za prošlošću.

U katedrali O.L.V. 50 x 70

Nešto malo sjete, ali i jaka doza nade u budućnost.

Međutim njegov se impresionizam znatno razlikuje od pravih impresionista, ali upravo to je njegova izvornost. Doista, pravi impresionisti su bili opsjednuti svjetlošću i manijački htjeli po svaku cijenu ovjekovječiti tren.

Kolesarov impresionizam je prava emanacija našeg vremena. On pobire dinamizam našeg svijeta. Ne izmiče suvremenom ritmu i buci grada sa svojim tramvajima u pokretu, sa svojim automobilima koji voze luđačkom brzinom ili miruju pod poplavom prometne svjetlosti. On nikad namjerno ne traži živopisni, folklorni ili anegdotski elemenat. Uistinu, ništa nije ružno njegovim očima.

Pozivajući upomoć poeziju, on ponovo stvara ono što prividno izgleda banalno, kao što je to Centralni kolodvor ili Avenija De Keyser u Antwerpen-u. Kolesarovo slikarstvo iznenađuje, u neku ruku, jedrinom života, kao kad je čovjek zatečen u samom činu. Pozdravljamo ovog jugoslavenskog

umjetnika čiji je novi pogled znao uhvatiti i s uzbuđenjem osjetiti našu svakodnevnu ljepotu, bez onog prezirnog mrštenja obrva koje se opaža kod tolikih drugih.

Na svojim platnima želi govoriti jezikom razumljivim za intelektualca i čovjeka iz naroda. Svijet umjetnosti danas mnogo koristi jedan izvještačen govor, vrlo različit od uobičajenog jezika. "Lakše je pokazati nerazumljivu, nego razumljivu jednostavnost", tvrdi Kolesar i tako nastavlja :

»Konfuzno stanje lijepih umjetnosti, različitost estetskih smjerova, kulturni policentrizam, publika, škole i heterogeni kritičari, upravo služe da ojačaju lanac jednog divnog razvoja umjetničke spoznaje i prosvjećivanja ljudskog duha. Sigurno je da će ovo poslužiti kao podstrek budućim društvima, pod uvjetom, razumije se da "racio-čovjeka", ne izazove propast svijeta od atoma.«

Njegovo djelo izbjegava sve što je tajanstveno, afektno ili sofistično. Ono ostaje uvijek komunikativno.

Iz svojih pejzaža : grad — autoput — predgrađa — luka, on namjerno izdvaja okus atmosfere i sredine. Od polazne slikovite točke preostaje katkad samo nadahnjujuća iskra. On se predaje kreativnom sastavljanju poput kakvog apstraktnog liričara.

Pušta se da ga nosi val čudotvornog lirizma melodije boja. U njegovom djelu osjećamo stvaralački zanos i veselje muzikalnosti koja pobjeđuje (Kolesar je svirao violinu). Ljubičasto, plavkasto, fosforno — dominantni su tonovi ovog velikog lirskog pjesnika boje.

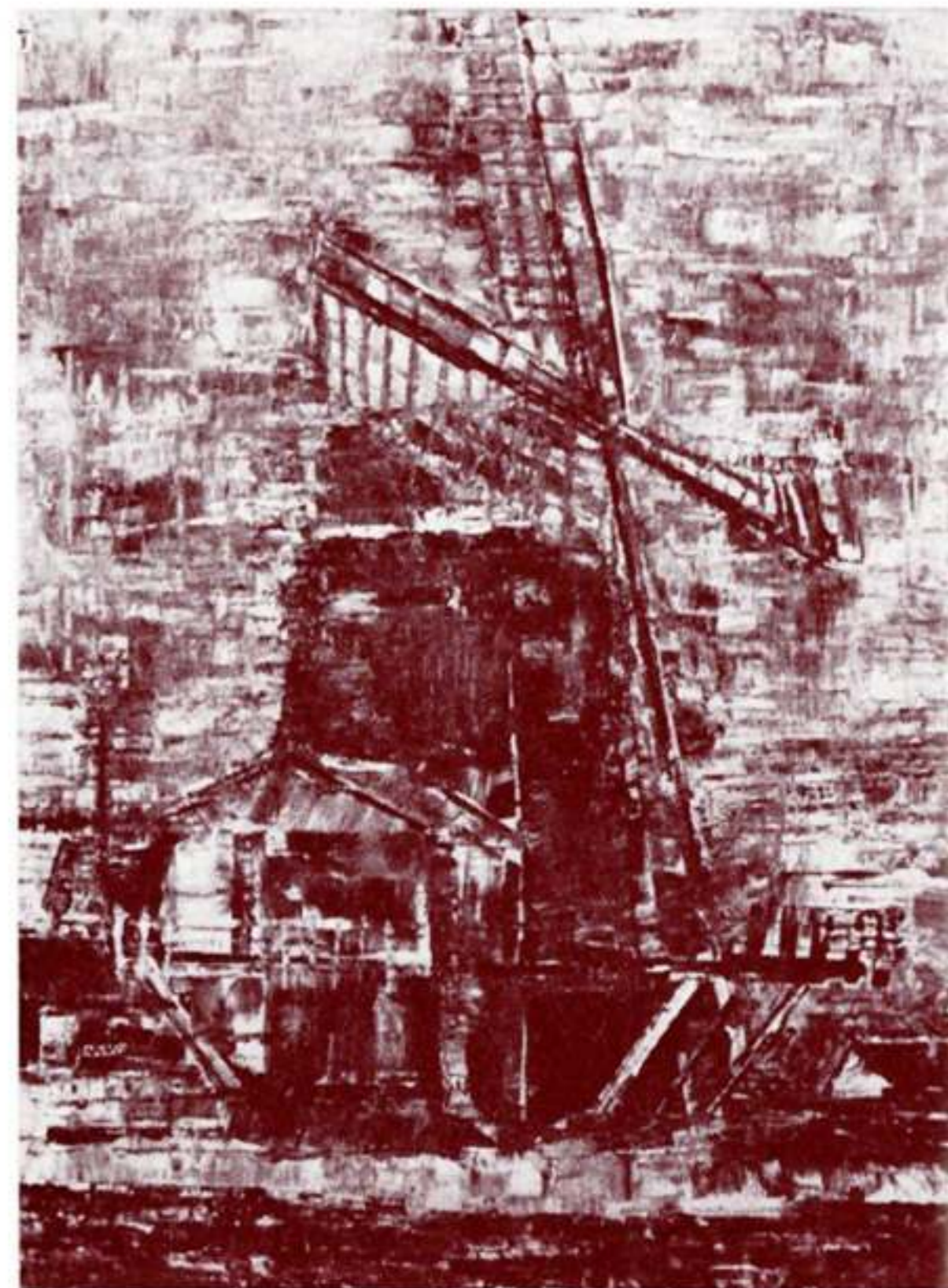
Kao zaključak usudio bih se ocijeniti Kolesarovo slikarstvo sljedećom parafrazom : Njegovo djelo je najvidniji izraz jedne nadasve individualne emocije. Ne pišem zbog ocjene Marijana Kolesara, nego samo potičem publiku da mu se divi.

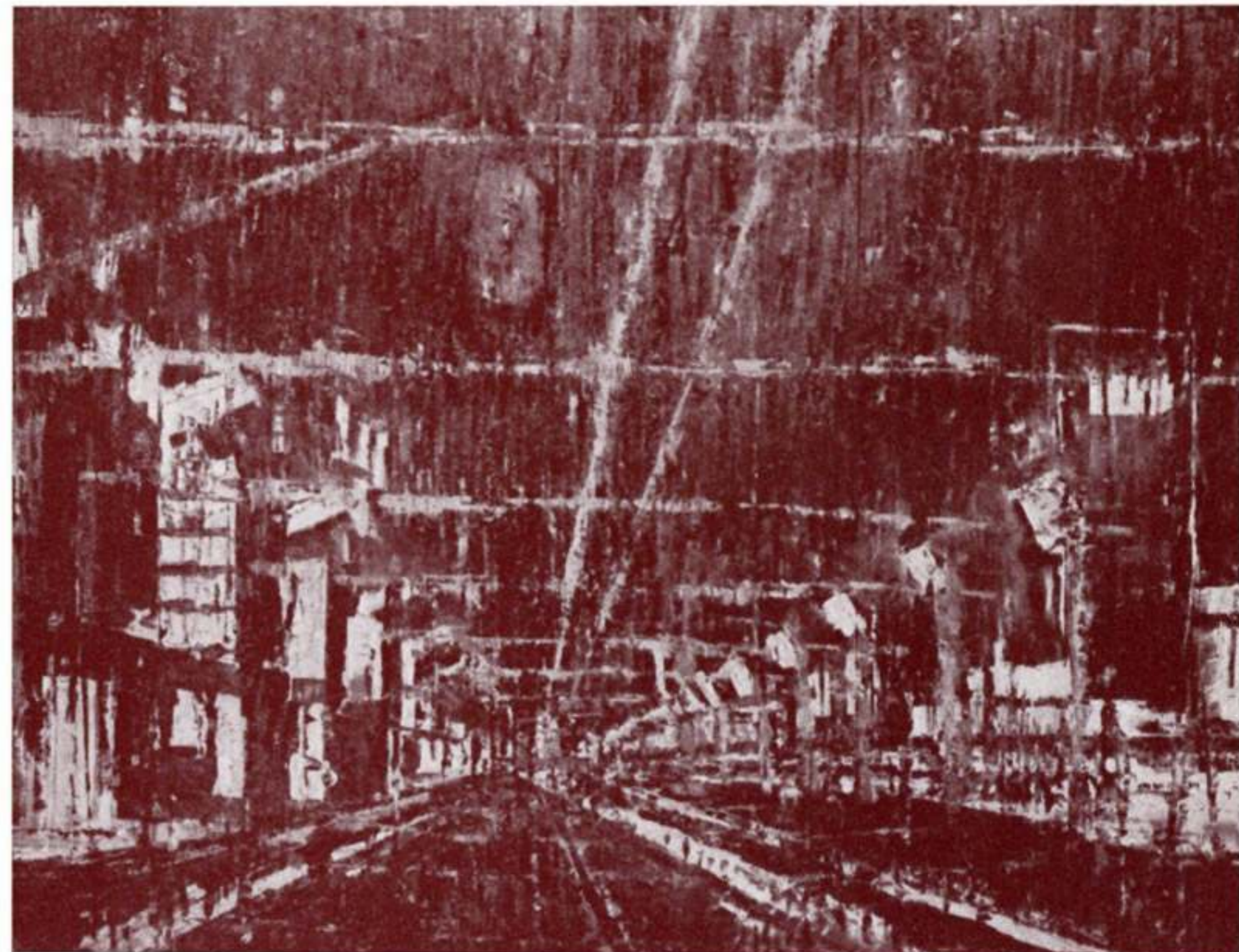
(Prijevod sa francuskog : prof. Jure Dadić, ovlaštenu prevodilac, Bruxelles, Avenue Brugmann 2/B)

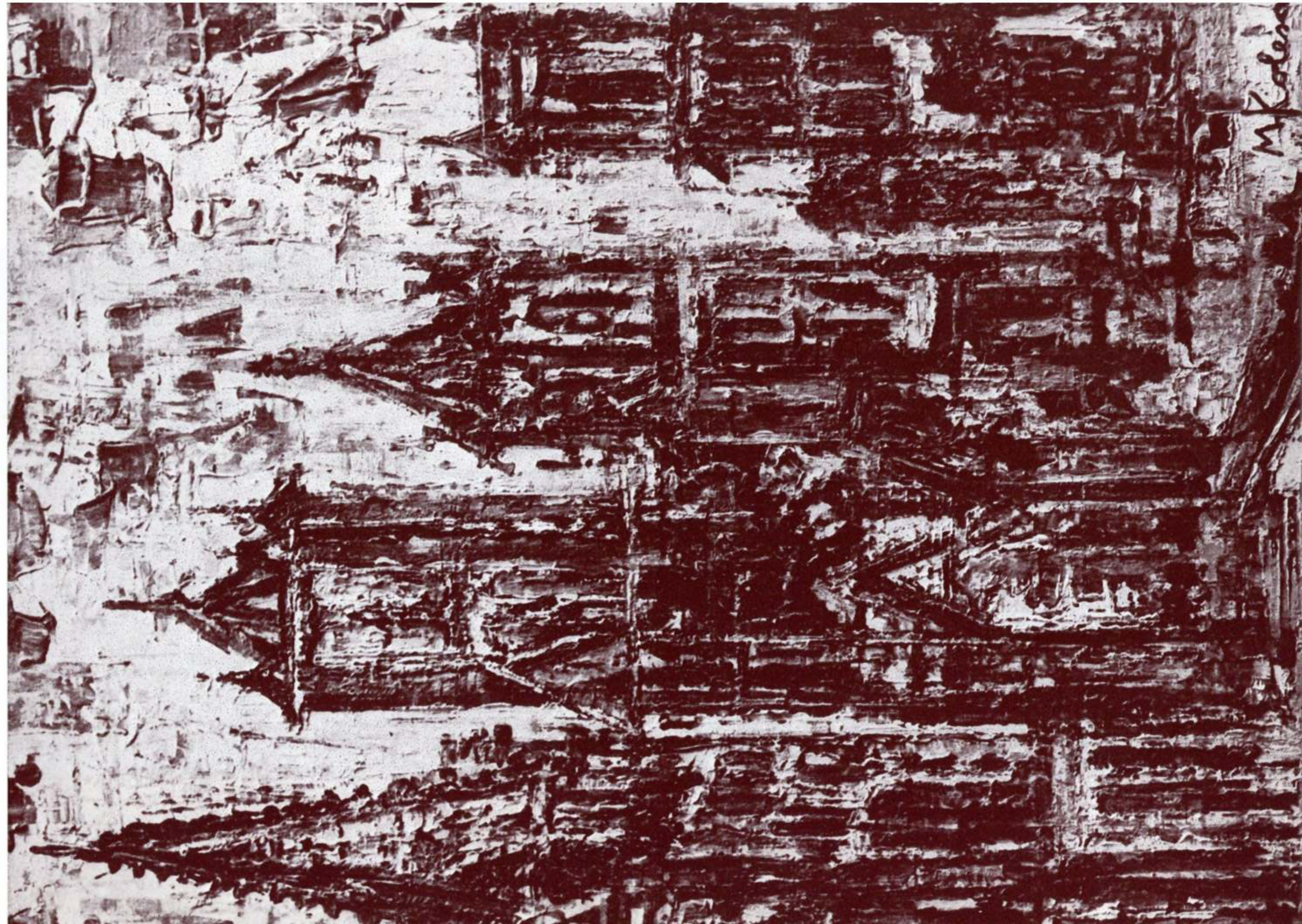
Stari mlin
60 x 80

Petrohaven
80 x 60

Patetični bulevar
80 x 60

K A T A L O G

1	Na autoputu za Hasselt
2	Jedra sa Schelde
3	Rendez-vous brodova
4	Stari mlin
5	Zemlja cvijeća
6	Kroz šume neona
7	Petrohaven
8	Velki trg, Bruxelles
9	Dvorac Steen
10	U katedrali O.L.V.
11	Trg sa Brabo-om
12	Monumenti Genta
13	Tornjevi Tournai-a
14	Antverpenska simfonija
15	Patetični bulevar
16	Neonska kiša
17	Proljeće na De Keyserlei
18	Business
19	Neboder Martini
20	Svjetla večeri